Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 96 (4732) ПЯТНИЦА майн 18 1945 он

Сэн 20 мүнгэ

Хабарай тарилга дээрэ социалистическэ мүрысөөнэй долгиие улам ехээр үргэдхэе!

Мүрысөөндэ булижа ябагша түрүү колхознигуудта алдар соло!

Адуу малай бэлшээри һайнаар эмхидхэхэ

Адуу малай зунай бэлшээрине зүбөөр эмхидхэхэ ябадал тусгаар удхаганартай байна. Бэлшээриин ногоон имагтал үнэгүй тэжээл бэшэ, мүн адуу малай эдихэдэ шэмэтэй һайн юм. Хүхэ ногоон гээшэ минеральна зүйлнүүд болон витамин гэхэ мэтын ехэ шэмэтэй байдаг тулада залуу малай урган хүгжэхэ ба ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар ехэ туһатай.

Манай республикын колхозууд бэлшээриин талмайгаар яһала һайн гээшэ. Теэд, олонхи нютагуудаар малай бэлшээри зүбөөр хэрэглэгдэдэггүй байна.

Һаяхан БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Сэвет болон ВКП(б)-гэй обкомой бюро «1945 ондо республикын колхозуудаар адуу малай зунай бэлшээри үнгэргэхэ тухай» асуудал зүбшэн хэлсээд, олонхи аймагууд энэ шухала хэмжээ ябуулгада хангалтагүй бэлэдхэлтэй гэжэ тэмдэглэбэ. Олонхи колхозууд үхэр малаа илгажа, гүүртэ отара болгон бүлэглөөгүй ба байра байдалнуудынь заһабарилжа эхилээдүй байха юм. Аймагуудтахи советскэ, партийна, газартаряалангай органууд үнгэрэгшэ жэлдэ адуу. малай зунай бэлшээридэ тохёолдоһон дутуунуудые хараадаа абаагүй байһаар. 1944 ондо малай зунай бэлшээриин хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэһэн дээрэһээ үбэлжэлгын эхилхэдэ олон тоото малнууд дундаһаа доошо шадалтай байгаа һэн. Тэрэшэлэн нёдондо олохон колхозуудай гүрэндэ тушааһан малай шадал шэнээн дундаһаа доошо байгаа. 1944 ондо һаамхай үнеэн бүриин пүн 1943 онойхитой сасуулхада 91 литрээр доошо ороһон байба.

Республикын Совнарком болон ВКП(б)-гэй обкомой бюро үнгэрэгшэ жэлэй эдэ алдуунуудые дабтахагүйн ба адуу малай зунай бэлшээрие амжалтатайгаар үнгэргэхын зорилгоор, байгша оной майн 25 хүртэр бүхы колхозуудаар бэлшээридэ бэлэдхэл дүүргэжэ, малаа адуулганда гаргаха ябадал хангахыень БМАССР-эй Наркомзем, аймгүйсэдкомууд болон ВКП(б)-гэй айкомуудые уялгаба. Адуу малай бэлшээридэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие энэ болзор соо дүүргэхэ ябадал хадаа колхоз, газартаряалантай орган болон аймагуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө малажалай харюусалгатай үе—бэлшээрие эрхим һайнаар үнгэргэхэ хэмжээнүүдые [illegible]ы абахыень эринэ.

Зунай бэлшээрие зүбөөр эмхидхэжэ, бэлшээриин газар хүсэд хэрэглэхын зорилгоор гүүртэ, отара бүхэндэ хубаарилжа үгэхэ бүхы малаа үһаар ба бороо болон халууһаа хамгаалха байра байдалаар хангаха гээшэ тон шухала байна. Энээнтэй хамта һүрэг малаа зоотехническэ ба ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдтэ харуулжа, тэдэнэрые зүһэн, наһан, эрэ эмэ, ашаг шэмэ үгэдэг хэмжээн болон үүлтэрэнь, тэрэшэлэн шадал шэнээгүй туранхай малнуудые бүгэдынь амяар амярынь илгажа, ондоо гоор адуулха хэрэгтэй.

Хонишон, үхэршэн болон адуушаниие шэлэн абаха ябадалда тусгаар анхарал табигдаха ёһотой. Юуб гэхэдэ тэдэнэрэй хүдэлмэриһөө адуу малай зунай бэлшээриин амжалта дулдыдаха байна. Мал адуулагшадай хүдэлмэриин угаа ехэ харюусалгатайе һайтар мэдэжэ, тэдэнэрые шэлэн абаха хэрэгтэ ханамжатайгаар хандаһан колхозой хүтэлбэрилэгшэ адуу малай бэлшээри һайнаар эмхидхэжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ ябадал хангахань мэдээжэ. Адуу малай зунай харууһалгын үедэ адуулагшад гол үүргэ дүүргэхэ туладань колхозуудай правлени болон партийна организацинуудай зүгһөө тэдэнэртэ бодото туһаламжа хүргэгдэхэ ёһотой.

Адуу малые зунай үедэ үхэршэн, хонишон болон адуушадта тушаажа үгэхэ ябадал ехэ удхашанартай. Республикын Совнарком болон ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол энээниие хараадаа абажа, колхозуудай правлениинүүд үхэр малаа адуулагшадта актаар тушаажа үгэхэ, тэрэшэлэн бэлшээжэ таргалуулха малнуудай шэгнүүрэй хэмжээе заатагүй акт соо тэмдэглэхэ уялгатай гэжэ тогтообо. Бэлшээжэ таргалуулха малнуудтай гүүртын адуулагшад бүхэндэ бэлшээриин үедэ нэмээхэ шэгнүүрээрынь даалгабари заатагүй хүргэгдэхэ ёһотой.

Үхэр малые хүхэ ногоотой бэлшээри дээрэ гэнтэ оруулһан дээрэһээ боложо республикын зарим колхозуудаар малай, илангаяа нарай малай хорохо баримтанууд үзэгдэнэ. Тэрээнтэй дашарамдуулан республикын Совнарком болон ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол бүхы үхэр малай ногоотой бэлшээридэ орохо хүртэр малые ногоотой болон хагдатай бэлшээринүүдээр ээжэлжэ адуулха гү, али тэжээлээр эдеэлүүлэлсэхэ ябадал эмхидхэхыень аймгүйсэдкомууд, аймагай газарай таһагууд, зооветхүдэлмэрилэгшэд болон колхозуудай түрүүлэгшэнэрые уялгаба.

ВКП(б)-гэй ЦК болбол «ВКП(б)-гэй Бурят-Монгол обкомой хүдэлмэри тухай» тогтоол соогоо колхозуудаар адуу малай ашаг шэмэ үгэлгые эрид дээшэлүүлхэ ба Бурят-Монгол АССР-ые һаяын жэлнүүдтэ хүгжэһэн, үндэр товарна малажалтай республика болгохо асуудал—гол зорилгонуудай нэгэн болгожо табиһан байна. Энэ зорилгые бэелүүлхын тулада колхозно мал адуулагшад, һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэн малажалда бүгэдэниитын хүсые элсүүлхэ шухала. Адуу малые бэлшээридэ гаргаха ябадалтай хамта үхэршэд, хонишод болон адуушадай зооветеринарна һуралсалые дээшэлүүлэн, тэдэнэртэ «1945 ондо колхозууд ба совхозуудаар малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб тухай» СССР-эй Совнарком болон ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол ба түсэбтэ даалгабаринуудаа үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө колхозннгуудта ажалай нэмэлтэ түлбэри үгэхэ тухай хуули гүнзэтыгөөр ойлгуулха шухала. Адуу малай зунай бэлшээри зүбөөр үнгэргэжэ, 1945—1946 онуудта адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ үргэн нингэ колхознигууд эршэтэй хурданаар оролсохо ёһотой.

БЕРЛИНДЭ. Немецкэ солдат болон офицернүүд советскэ сэрэгүүдтэ плендэ орожо байна.
Е. Халдеигай фото (ТАСС-эй Фотохронико).

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар“ гэжэ орден ба „Эхын медаль“ гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь «Б.-М. Үнэнэй» майн 15-най номерто)

Долоон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 3-дахи ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

3. ГУРЕВИЧ Любовь Яковлевнае—Баргажанай аймагай, Баргажан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
4. ЖДАНОВА Татьяна Трофимовнае—Тарбагатайн аймагай Тарбагатай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
5. ЗОНХИЕВА Аксинья Ирхитуевнае—Баргажанай аймагай, Красный Октябрь» колхозой колхозница.
6. КОНЕВИНА Парасковья Михайловнае—Баргажанай аймагай Кокуй тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
7. КУПРИЯНОВА Арина Федоровнае—Бичурын аймагай «Красная Заря» колхозой колхозница.
8. МИШАРИНА Ольга Елизаровнае—Баргажанай аймагай, Баргажанай загаһанай кооперациин хүдэлмэришэн.
9. МИХАЛЕВА Мария Андреевнае—Иволгын аймагай 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
10. ОЛЕННИКОВА Матрена Алексеевнае—Баргажанай аймагай «Красный Октябрь» колхозой колхозница.
11. ПЕСТЕРЕВА Елена Яковлевнае—Баргажанай аймагай, Нестерихэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
12. РАЗУВАЕВА Маланья Луполовнае—Бичурын аймагай, «Безбожник» колхозой колхозница.
13. РАЗУВАЕВА Ульяна Маркеловнае—Бичурын аймагай «Безбожник» колхозой колхозница.

3. ИВАНОВА Матрена Фоминичнае—Бичурын аймагай «Ленинский путь» колхозой колхозница.
4. ИСТОМИНА Акулина Яковлевнае—Бичурын аймагай, Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
5. КУПРИЯНОВА Акулина Афанасьевнае—Бичурын аймагай, Бичура тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
6. ОЛЕННИКОВА Наталья Трофимовнае—Бичурын аймагай, «Красная заря» колхозой колхозница.
7. ПЕРЕЛЫГИНА Февронья Агафоновнае—Бичурын аймагай, «Красное Знамя труда» колхозой колхозница.
8. ПЕРЕЛЫГИНА Анисья Климовнае—Бичурын аймагай, Бичура тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
9. ПЕРЕЛЫГИНА Евдокия Спиридоновнае—Бичурын аймагай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
10. СЛЕПНЕВА Пистемей Федоровнае—Бичурын аймагай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
11. СЛЕПНЕВА Анна Фирсовнае—Бичурын аймагай, «Красная заря» колхозой колхозница.
12. ЧЕБУНИНА Татьяна Яковлевнае—Тарбагатайн аймагай, «Красная заря» колхозой колхозница.
13. ЧЕБУНИНА Елизавета Ивановнае—Тарбагатайн аймагай «Красная заря» колхозой колхозница.
14. ШАРАПОВА Мария Петровнае—Бичурын аймагай, «Красное Знамя труда» колхозой колхозница.

Табан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. ГОРДЕЕВА Екатерина Максимовнае—Тарбагатайн аймагай «Красный партизан» колхозой колхозница.
2. ЕФИМОВА Агафья Ивановнае—Тарбагатайн аймагай Тарбагатайн «Заготзерногой» хүдэлмэришэн.
3. ИВАНОВА Устинья Ивановнае—Бичурын аймагай «Красная заря» колхозой колхозница.
4. ЛОГОВСКАЯ Феоктиста Филимоновнае—Бичурын аймагай, Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
5. МЕДВЕДЕВА Екатерина Никифоровнае—Тарбагатайн аймагай, «Красная заря» колхозой колхозница.
6. МЕДВЕДЕВА Татьяна Беденовнае—Тарбагатайн аймагай «Красная заря» колхозой колхозница.
7. МОЛОНОВА Санжима Цыреновнае—Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
8. МЕДВЕДЕВА Елена Кановнае—Тарбагатайн аймагай, «Красная заря» колхозой колхозница.
9. МЕДВЕДЕВА Акулина Сергеевнае — Тарбагатайн аймагай «Красная заря» колхозой колхозница.
10. МЕДВЕДЕВА Ульяна Викуловнае—Тарбагатайн аймагай Тарбагатайн «Заготзерногой» хүдэлмэришэн.
11. НИКОЛАЕВА Екатерина Степановнае—Бичурын аймагай «Безбожник» колхозой колхозница.
12. НЕЧАЕВА Евдокия Галлактионовнае—Кабанскын аймагай, Кабанска тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
13. ПАНЬКОВА Серафима Васильевнае—Бичурын аймагай «Новый Мир» колхозой колхозница.
14. ПРОХОРОВА Василиса Васильевнае — Бичурын аймагай, «Красная заря» колхозой колхозница.
15. ХУДЯЕВА Пелагея Осиповнае—Тарбагатайн аймагай, Райпотребсоюзай хүдэлмэришэн.

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. ГРИГОРЬЕВА Евдокия Семеновнае—Бичурын аймагай, «Ленинский путь» колхозой колхозница.
2. ЗОРКАЛЬЦЕВА Александра Трофимовнае—Бичурын аймагай, Бичура тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. ЦЫДЕНОВА.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан. 1945 оной апрелиин 18.

Советскэ Информбюроһоо

Майн 15-ай оперативна мэдээн

Немецкэ солдат болон офицернүүдые плендэ абаха ябадал бүхы фронтнууд дээрэ дүүргэгдэбэ.

„Берлин дээрэ илалтын туг мандуулагдаа“ гэһэн кино гараханъ

«Берлин дээрэ илалтын туг мандуулагдаа» гэһэн кино харалга СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи кинематографиин хэрэгүүдэй Комитетдэ болобо. Энээндэ ороһон материал хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай һүүлшын шатада, гитлеровскэ Германиие эсэслэн бутасохилгодо ба германскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй зэбсэгээ хуряаха ябадалда зорюулагдаһан ехэхэн документальна фильмын хубинь болоно.

Советскэ кинооператорнууд Берлинэй үйлсэнүүдтэ болоһон байлдаануудые абаһан байгаа. Тус фильм болбол дайнай һүүлшын үдэрэй событи харуулна. Карлсхортдо 1945 оной майн 8-най үдэшэлэн үгэ дуугүйгөөр зэбсэгээ хуряаха тухай акт дээрэ гар табилга боложо байгаа үе харуулһан кадрнууд экран дээрэ гаранад. Экран дээрэ—Советскэ Союзай Маршал Г. Жуков ба союзнигуудай Командованиин түлөөлэгшэнэр харагдана.

Үгэ дуугүйгөөр зэбсэг хуряаха тухай акт дээрэ гар табигданхай. Түүхэтэ энэ событи экран дээрэ харуулагдана.

Энэ кино эбалгые Сталинска шагналай лауреат Ю. Райзман хүтэлбэрилһэн, Сталинска шагналай лауреат режиссер В. Беляев тэрэниие зохёон табиһан байна.

(ТАСС).

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар“ гэжэ орден ба „Эхын медаль“ гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаха гэбэл:

Юһэн хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ НЭГЭДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. АРТЕМЬЕВА Аграфена Афанасьевнае—Прибайкальска аймагай Прибайкальска РО НКВД-гэй уборщица.
2. ГОРЯЧКИНА Анна Николаевнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.

Найман хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН АЛДАР» ГЭҺЭН ХОЕРДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. ВТОРУШИНА Екатерина Васильевнае—Прибайкальска аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
2. КУЗНЕЦОВА Евдокия Степановнае—Прибайкальска аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. ПОКАЦКАЯ Аграфена Никифоровнае—Прибайкальска аймагай Исток тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
4. ЮДИНЦЕВА Клавдия Захаровнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.

Долоон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ ГУРБАДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. БОРИСОВА Федосия Петровнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. БУРДУКОВСКАЯ Александра Константиновнае — Прибайкальска аймагай Горячинск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
3. ТАТАРНИКОВА Елизавета Иннокентьевнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

Хабарай тарилгын үедэ газархахалагшад-залуушуулай хэһэн республиканска социалистическэ мүрысөөн

Түрүүшын дүнгүүд

ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомзем газархахалагшад-залуушуулай хэһэн хабарай тарилгын үедэ республиканска социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшын дүнгые хаража үзөөд, энэ мүрысөөн колхозно залуушуулые олоор татаһан байна гэжэ тэмдэглэбэ. Газар хахалагшад залуушуулай энэ мүрысөөндэ 2.686 хүн оролсоһон байба. Бичурын аймагта—560, Сэлэнгын аймагта—320, Кударын аймагта 245 газар хахалагшад залуушуул мүрысэжэ, олонхидынь һайн амжалтануудые туйлаһан байна.

ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй тогтоолоор доро дурсагдаһан газар хахалагшад залуушуул ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй нэгэдэхи шагнал абаха кандидадууд болгогдобо гэбэл:

Бальжинова Дулгар (Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз)—0,80 гектарай орондо 1,30 га хахална.

Доржиев Доржи (Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз)—0,75 гектарай орондо 1.17 га элдүүрилнэ.

Дончирова Дыжит (Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз)—0,75-ай орондо 1,12 га хахална.

Цыбикова Бальжит (Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз)—0,60 гектарай орондо 0,90—1 га элдүүрилнэ.

Чимитова Евдокия (Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз)—0.80-ай орондо 0.90 га хахална.

ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй хоёрдохи шагнал абаха кандидат болон доро дурсагдагша газар хахалагшад залуушуулые баталха гэбэл:

Дубжитова Балмаханда (Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз)—0,80-ай орондо 0,90 га хахална.

Ефимова Анна (Сэлэнгын аймагай Молотовэй нэрэмжэтэ колхоз)—0,80 гектарай орондо 1 га элдүүрилнэ.

Фэмкина П. Х. (Түнхэнэй аймагай «ВКП(б)-гэй ЦК» колхоз)—0,75-ай орондо 0,88 га хахална.

Датбаева Хандацу (Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз—0.60-ай орондо 0.80 га элдүүрилдэг байна.

Корнеев (Зэдын аймагай Котовскиин нэрэмжэтэ колхоз)—0,40-эй орондо 0,72 га хахална.

Сулеманова Кисима (Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз)—0,40-эй орондо 0,60 гектар элдүүрилдэг байна.

Потемкин Агей (Заиграйн аймагай «Майн 1» колхоз)—0,40-эй орондо 0,60 га хахална.

Жалсанова Бадмажап (Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз)—0.70-ай орондо 1 га элдүүрилнэ.

Дамжинова (Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз)—0,40 гектарай орондо 0,60 га хахална.

Доржиева Цыпилма (Кяхтын аймагай «Улаан Субагта» колхоз)—0,50-ай орондо 0,70 га элдүүрилнэ.

ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй гурбадахи шагнал абаха кандидадуудта доро дурсагдаһан газар хахалагшад залуушуулые баталха гэбэл:

Хандуев Даши (Түнхэнэй аймагай «ВКП(б)-гэй ЦК» колхоз)—0,75-ай орондо, 0,86 га хахалдаг байна.

Пашинский (Зэдын аймагай Котовскиин нэрэмжэтэ колхоз)—0,40-эй орондо 0,60 га элдүүрилнэ.

Пахомов Павел (Заиграйн аймагай «Майн 1» колхоз)—0,40-эй орондо 0,60 гектар хахална.

Амагзонова (Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз)—0,60-ай орондо 0,75 га элдүүрилнэ.

Цыренова Дулма (Кяхтын аймагай «Улаан Табангуд» колхоз)—0,50-ай орондо 0,60 га хахалдаг байна.

Емельянова Фекла (Кабанскын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз) —0,50-ай орондо 0,60 га элдүүрилнэ.

Патрушева Ольга (Прибайкальска аймагай «Красная заря» колхоз)—0,40-эй орондо 0,50 га хахална.

Патрахина Анна (Прибайкальска аймагай «Путь Социализма» колхоз)—0,40-эй орондо 0,50 га элдүүрилнэ.

Доржиева (Хориин аймагай «Шэнэ-ажал» колхоз)—0,70-ай орондо 0,77 га хахална.

Цыренжапова (Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз)—0,60-ай орондо 0,75 га элдүүрилдэг байна.

Бальшинова (Түнхэнэй аймагай «ВКП(б)-гэй ЦК» колхоз)—0,75-ай орондо 0,85 га хахална.

ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомзем болбол ВЛКСМ-эй Иволгын, Закаменай, Байкало-Кударын, Яруунын айкомууд ба аймагуудай газарай таһагууд хадаа газар хахалагшад залуушуулай республиканска социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ ябадалда хайша хэрэгээр хандаһан ба газар хахалагшад залуушуулые энэ мүрысөөндэ бүлтынь хабаадуулаагүй байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Гектарай 12—15 центнер ургасын түлөө

КУДАРА-СОМОН. (Манай информаторһаа). Илалтын ехэ баярай һайндэр Майн 9-дэ аймагай эгээл түрүү «Заря» колхоз орооһото культурануудайнгаа эртын тарилга сум дүүргээ. Немецкэ тонуулшадые эсэслэн бута хэжэ, Улаан Армиин илаһан түүхэтэ амжалтада харюу болгон энэ артелиин бүхы члендүүд тарилгаа түргэн саг соо эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ бүри эршэтэйгээр оролсожо, стахановска ажалай шэнэнүүд амжалтануудые туйлажа байна. Плугшад Елизавета, Тамара, Анастасия, Евдокия, Веронина гэгшэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай илалта түгэлдэрөөр дүүрэһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо ажалаа бүри хурдадхажа үлүү ехээр шалгарнад. Мүн плугшад Рыбаченко, Цыренова, Санкин, Хлебников, Бурдуковская, Шкуратова, борноййшод Бурдуковский, Хлебников, Цыренов: сеялкэшэн Санжип гэгшэд баранлаа үндэр бүтээсэ болон эрхим шанар туйланад.

Дээрэхи нүхэд ажалай үндэр бүтээсэнүүдые бүри ехээр туйлахын зорилгоор, мори унаа болон зэр зэмсэгүүдэй оролдосотой һайнаар харууһалдаг болоо. Имагтал тэрэнэйнгээ ашаар ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа байна.

Дайсанай дарагдажа илалтын болоһон тухай мэдээсэлдэ зорюулагдаһан митинг дээрэ дурсагдагша артелиин членүүд хабарай полевой бүхы хүдэлмэреэ агротехническэ эгээл һайн болзорнуудта эрхим шанартайгаар дүүргэжэ 1945 ондо гектар бүриин 12—15 пентнер ургаса хуряаха уялга абаһан байха юм. Тэрэнэй үнэн хэрэгүүдээр дүүргэжэ эрон болон Улаан Армидаа эрхим тарянайнгаа элбэг дээжые үгэхын түлөө колхозник бүхэн унтака нойргүйгөөр тэмсэжэ оролсобод.

П. МУШАНОВ.

Улаантугта бригада

Сэлэндумын МТС-эй нүхэр Гомбоевэйгай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада МТС соохи социалистическэ мүрысөөндэ илажа, директи болон партийна организациин дамжуулгын Улаан туг абаба. Энэ бригадын хабарай полевой хүдэлмэридэ эршэмтэйгээр хабаадалсаһанай ашаар Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз тарилгаар Сэлэнгэ [illegible] хоёрдохи һуури эзэлэнхэй.

Хэблэлэй шэнжэлэл

Аймагай газетэ ба хабарай тарилга

„Стахановец“—БКП(б)-гэй Зэдын айкомой ба аймгүйсэдкомой орган

«Хүдөө ажалай шухала кампани—хабарай тарилга сэхээ хэблэл газетэнүүдэй дайдахы темэвүүдэй нэгэн болоо. Мүнөө жэлэй илалгын жэлэй ургаса ехэтэ тарилгын болзор ба шанараа дулдыдаха байна. Хабарай болбол хүдөө ажалай бүхы хүдэлмэринүүдые жэшээтэ hайнаар дүүргэлтэдэ социалистическэ деревниин оломилиион арад зонине алхуулжа, үндэр ургасын түлөө тэмсэлдэ нь колхознигуудта бодото туhаламжа үзүүлхэ уялгатай». (Ц. О. «Правда»).

Энэ тоже hонор заабарине аймагай газетэнүүд хэрэлгэжэ бэелүүлнэб? Түбхын түрүүндэ, БКП(б)-гэй Зэдын айкомой ба Аймгүйсэдкомой орган болохо «Стахановец» газетэ (редакторынь нүхэр А. Будажапов) абаад үзэе.

Тус газетэ болбол байгша оной март hараhаа эхилжэ номерhоо номер бухэндөө хабарай тарилгада аймагайнгаа колхозуудай бэлэдхэжэ байhанине үргэнөөр харуулжа эхилhэн юм. Үнгэрэгшэ хоёр hара хахадай туршада хабарай тарилгын асуудалаар 4 дахин түрүү бэшэг; колхоз, МТС бэлон тараан ажалай бригадануудай hайнаар ба муугаар бэлэдхэжэ байhан тушаа. мүн тарилгын эхилhэнhээ хойшо түрүүлжэ ба гээгдэжэ ябаhан баримтануудые харуулhан 30 гаран корреспонденци; нютагай үтэгжүүлгые үргэнөөр хэрэглэхэ, үрhэ хүрэнгэ хороор угааха, колхозуудай шанарые шалгагшадай уялгануудтухай гэхэ мэтын асуудалаар хэдэн удаа специалистын зүбшэлнүүдые туннхаглаhан байгаа.

Тэрээнhээ гадна, 1945 ондо хабарай тарилгые үнгэргэхэ хүдэлмэрин жэшээтэ түсэб, түрүү болохо Будённын нэрэмжэтэ колхозой бодото байдалhаа абажа, специалистнуудай элибхитэй хабаадалтатайгаар зохёогоод, газетынгаа хуудаhанда тунхаглаха зуураа бусад колхозуудта энэ мэтэшэлэн тарилгын түсэбүүдые зохёохоор hайшаан дурадхаhан байна.

«Стахановец» газетэ өөрынгөө хуудаhанда толилогдоhон корреспонденцинууд соогоо тарилгын түрүүшын үдэрhөө эхилжэ ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйладаг стахановецуудай түрүү дүй дуршал тушаа яhала тодорхойгоор бэшэхэhээ гадна, энэ хүдэлмэри дээрэ гээгдэжэ. обор ногшоор хүдэлмэрилдэг колхоз, МТС, бригадануудай хүтэлбэрилэгшэдые мүн. залхуу залихай зарим колхознигуудай хүдэлмэрине шангаар ба хурсаар шүүмжэлжэ, тэдэнэртэ гээгдэнги байдалаа усадхаха хэрэгтэнь тодо hонор туhаламжа үгэлэг болоо.

«Бэргойн Овцевод» совхозой нүхэр А. Кречетовагай эхэнэр-залуушуулай тракторна бригадынхид колёсно трактораар 40 гектар газар хахалха даалгабаритай байhан аад, 91 гектар эрхим шанартайгаар хахалжа, 400 гаран килограмм үнэтэ горючи арбилба. Тус бригадын членүүд тарилгын түрүүшын үдэрhөө абаад ходоодо үдэрэйнгөө даалгабарине 200 гаран процент дүүргэнэ. Мүнөө немецко-фашистска булимтарагшадые алдарта Улаан Армиингаа бута нэрьеэд байхадань эдэнэр үшөө ехээр илаангаа түйлахаар зориг-жэлхой». Майн 1, № 18 (538).

«Үшөөтэйн МТС-эй гээгдэлые усадхаха» гэhэн корреспонденци соогоо бэшэхэдэ: «... Полевой хүдэлмэриин эхилhэнhээ хойшо 12 хүдэлмэриин үдэр соо тус МТС-эй бүхы тракторна парк 254 гектар газар хахалаа. Иимэ болхолоороо, тус МТС хоёр үдэрэйнгөө нормые арайхан гэжэ 12 үдэрэй туршада дүүргэнэ». Иимэ хүндэ байдалда Үшөөтэйн МТС хадаа иимэгтэ тракторай заhабарилгын хүдэлмэрине хангалтагүйгөөр хэhэн, заhабарилагдаhан тракторнуудые тушаажа абаха гүрэнэй комиссине али бэлохо арга мэхээр хуурhан дээрэhээ оробо гэжэ газетэ бэшэнэ. Тэрээншье энэ МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд комиссиин членүүдэй аюдэ бүглэхэ ябадал гаргаhан байгаа. Юундэб гэхэдэ, нэгэ заhабарилагдаhан тракторна магнетое hэмээхэнээр абаад, нүгөө тракторта табиха ябадал хэжэ «заhабарилагдаhан» тракторнуудаа гүрэнэй комиссида «тушааhан» баримтануудые газетэ элируулбэ.

Иимэ болхолоороо, «Стахановец» газетэ болбол хабарай тарилгые хаhа саг соонь, агротехническэ богонихон болзор соо үнгэргэхэдэ аймагайнгаа партийна организацида большевистскэ үгэнүүдээр туhалха гэжэ эрмэлзэhэ гаргаhыень эли тодоор гэршэлнэ.

Тиибэ ябашье тус газетын хүдэлмэридэ дутуу дунда зүйлнүүд яhала олон байhанине тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Нэн түрүүндэ, энлэ толилогдоhон тодорхой материалнуудаар эрид шууд хэмжээ абтаhан ябадал үсөөн тэды үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Үшөөтэйн МТС-эй гүрэп түрэлэ харша ябадал гаргаhан бузагай хэрэгүүд тухай бэшэгдэhэн корреспонденци ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой заседани дээрэ гү, али МТС-эй партийна эхин организациин суглаан дээрэ зүбшэгдэн хэлсэгдэжэ, эрид шууд хэмжээ абтаhан ушар байтал «Стахановец» газетын хуудаhанhаа мэдэхэ аргагүй байна. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, толилогдоhон бэшэгэйнгээ хүсэндөө орохо тушаа тус газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй тэмсэлгүй. харин энэ талаар харюусалгагүйгөөр хандадагыень харуулна гэхэдэ болоно.

Нүхэр Сталинай Майн Нэгэнэй приказ соо табигдаhан түүхэтэ үүрилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ хэрэгтэ большевистскэ хэблэл харюусалгатай ба хүнзэтэй үүргэ дүүргэхэ байна. Тиимэhээ «Стахановец» газетэ өөрынгөө хүдэлмэрине мүнөөнэй оршон байдалай эрилтын ёhоор шэнэдхэн табижа, олониитэтэй барисаагаа улам зузаадхаха ушартай.

МҮНӨӨДЭР ЭРОДОЙ АГУУЕХЭ ПОЛКОВОДЕЦ А. В. СУВОРОВОЙ НУГШЭhЭНhӨӨ ХОЙШО, 145 ЖЭЛЭЙ ОЙ ГҮЙСЭБЭ.

ЗУРАГ ДЭЭГҮҮ: А. В. Суворов—уранзураашан Шмитын зураhан портредhээ Н. Уткинай (1818 ондо) hиилэhэн зураг.

Г. Широковой фото (ТАСС-эй фотохроника)

Суворов

Улаан боецуудэй эсэнхэй
Унтажа амаржа хэбтэхэдэ
Гүлөөтэй аалиханаар алхалжа,
Суворов үбгэн ерэнэ...

Уршагта дайнда ябалсажа,
Удаан амараагүй хэбэртэй.
Золтой сэлмэг нюдэдынь
Залуу галаар ялалзана.

Эсэhэн ашанараа хаража,
Эсэгэ Суворов зогсоно.
Дабхаса субаяа хуулажа,
Даараhан боецуудээ нэмэрнэ.

Гранатынь ойроhоонь абажа,
Гартаа барижа сэгнэнэ.
Хурса hэлмынь hугалжа,
Хургаараа эримень шэнжэнэ.

Эртэ урдынь походууд
Элитэ нюдэндэнь харагдажа,
Баатар «ура» зэдэлжэ,
Барабанай хүнхинээн дуулдана...

* * *

Үхэлтэ дайнай бусалhан
Үргэн талада гарана.
Эршэтэ танк самолёдэй
Элбэг олые гайхана.

Хүсэтэ геройнуудай хүүр дээрэ
Хүдэлэнгүй зогсожо ёhолно.
Малгайгаа аалиханаар умэдэжэ
Мэнэ саашаа гашхална.

Алад саашаа ошожо,
Арад тохой тойроно.
Үхэhэн дайсадые хаража,
Үнэн зүрхэнhөө баясана.

Хариин харатай дайсанда
Халуун дайдаяа алдахагүй
Баатар ашанартай байhандаа
Баяр зольнь хэлэшэгүй.

Саhатай үргэн тала дундуур
Саашаа шамдуу гарана.
Сэбэр шулуун хабсагайн
Орой дээрэ гарана.

Үндэр эрьёлэй оройhоо
Үргэн оронсо шэртэнэ.
Илалтын гуламта — Москвагаа,
Илдам нюдөөр шэртэнэ.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ.

Львовско оперно театр нээгдэбэ

Опера ба балетын гүрэнэй Львовско театр «наймычка» гэжэ опера табилгаар нээгдэбэ. Немецүүдэй hандаргаhан энэ театрай байшан заhабарилагданхай. Уран зохёохы, уран hайханай гоё шабсануудынь шэнэдхэгдэhэн байна. Тус театрые hэргээн бодхоохын тула 2 миллион шахуу түхэриг гаргашалагдаба. (ТАСС).

МАНАЙ ХҮДӨӨ БЭШЭГШЭД БЭШЭНЭ

Хуряалгын машинануудые заhабарилжа эхилбэ

Хабарай тарилга болон хуряалгын бүхы хүдэлмэринүүд хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдэй хэр зэргээр бэлэдхэгдэhэнhээ дулдыдалсаха байна. Кударын аймагай «Улаан тарияашан» колхозой түмэршэ дарахан, Эсэгэ оронээ хамгаалгын агууехэ дайнай инвалид Гарма Доржиев өөрынгөө үүргые hайнаар эйлэжо, машина зэмсэгүүдэй заhабарилгые саг болзор соонь эрхим шанартайгаар үнгэргөө юм.

«Улаан тарияашан» колхозой тарилгада хэрэглэжэ байhан бүхы машина зэмсэгүүд энэ нүхэрэй уран гараар эрхим шанартайгаар заhабарилагдаhан дээрэhээ хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ эбдэржэ hаатаагүй байха юм.

Мүнөө нүхэр Доржиев хуряалгада бэлэдхэн, сенокосилка, жаткануудаа заhабарилжа эхилбэ.

Б. Д. ГОМБОЕВ.

Сабшалангаа хоёрдохёо уhалжа эхилхэнь

ХЭЖЭНГЭ. Дээдэ-Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой үтэлhэн член Будажап Батомункуев гэгшэ сабшалангай газар hайжаруулха хүдэлмэридэ үнихэнэй ябажа, баялиг дуршалтай болонхой. Сабшалангай модо шулуу болон бусад бог арилгаха, тэрэнине hайнаар уhалха хүдэлмэри жэлhээ жэлдэ hайнаар ябуулжа, гектар бүриин 80—90 центнер үбhэн хуряаха арга олодог байна.

Энэ жэлдэ нүхэр Батомункуев урдынхиhаа үшөө үндэр ургаса абаха хүсэжэ, сабшалангаа уhалха хүдэлмэри бүри hайнаар үнгэргэжэ эхилэнхэй. Энэ хабарай үедэ дээрэхи нүхэр 3 километр хэмжээтэй hубаг канава малтажа, 320 гектар газар уhалаа. Мүнөө сабшалангаа хоёрдохёо уhалжа эхилхээр бэлэдхэжэ байна.

Улаан Армиин сэрэгүүдэй түүхэтэ амжалтануудые түйлажа, эсэсэй илалта асараад байхада үтэлhэн колхозник Батомункуев ажал хүдэлмэреэ үшөө эршэдхэн, энэ жэлдэ сабшалангай үндэр ургаса хуряажа, колхозно hүрэг малаа садхалан тэжээлээр хангахаб гэhэн социалистическэ уялга абаба.

Ц. Д. ЖИМБУЕВ.

Түрүүшүүлдэ үгтэхэ шан

Ашантын сомоной «III Интернационал» колхозой правлени хабарай тарилгын үедэ түсгаар шалгарhан түрүүшүүлдэ үгэхын тулада 6 хонин, 5 гахай. 3.700 түхэриг мүнгэн шан бии болгоhон юм.

Социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлhэн тарияанажалай бригадирнуудта—нэгэ хонин, 500 түхэриг; звеньеводуудта—нэгэ хонин, 300 түхэриг үгтэхөөр хараалагдаа hэн. Бэшэ шангуудынь түрүү плугшад, сеялкэшэд болон бусадта үгтэхэ байна.

Тарилгын үедэ түрүүлэн шалгарhан хэдэн хүнүүдтэ энэ шангhаа үгтэнхэй.

Энэ артелиин членүүд, дээрэхи шагнал абаха эрхэ олохын түлөө поли дээрээ үдэр hүнигүй эршэтэй хурданаар ажаллажа байнад.

Г. АЮШИЕВ.

Хориин аймаг

Юу хэдэг зоотехник бэ?

«Социализм» колхозой малажал ехэ муу байдалтай. Үбэлэй үедэ олон тоото үхэр малынь туража, шадал шэнээгээ бууралhан дээрэhээ үргүүлдэг болошонхой юм. Түлтэртэ малынь үбhэ тэжээл болон харууhа муутай байhан дээрэhээ ехэ хоролтодо ороо. Тус колхозой ферманууд hү hааха түсэбөө ехэ муугаар дүүргэжэ байна. Эхэ үнеэн бүхэнhөө сүүдхэ со өөдтэй hүн hаарданагүй.

«Баруун Тэмча» гэжэ түүртын 160 толгой эбэртэ боло мал бүри туранхай. Энлэ үргүүлдэг 7 толгой мал бии. Үбэлэй үедэ туража шадал шэнээгүй болоhон 3 үнеэдынь гарзалhан байна. Мүн нарай тугалнуудыншье туранхайнууд байха юм.

Теэд, тус колхозой зоотехник Алсаханова гэгшэ үхэр малай байдал hайжаруулха тухай ямаршье хэмжээ абанагүй. Зоотехник Алсаханова малай фермэ, гүүртэнүүдээр ошожо малшадта зоотехническэ заабари үгэдэггүй, гансал гэртээ hууjа үнэтэ сагаа барадаг байха юм. Малажалдахи өтэл харюусалгатай саг—үбэл, хабарай үедэ нүхэр Алсаханова малай элдэб үбшэнтэй тэмсэхэ ямаршье хэмжээ абаагүй байхань гайхалтай. Өөрынгөө үүргэ дүүргэхэгүй аад, юу хэдэг, ямар ажалтай зоотехник юм?—гэжэ Сэлэнгын аймагай газарай таhагhаа сэхэ асуумаар байна.

Колхозно мал hүрэгтэ хойрогоор хандаха ябадал саашадаа тэсэшэгүй. Тиимэдэ тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд малажалда тохёолдоhон дутуунуудаа түргэн усадхажа, 1945 оной адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэхын, тэрэнhээ абтаха ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө бүхы оролдолгоо гаргаха уялгатай.

Б. ЦОКТОЕВ.

ХИЛЫН СААНА

ПЕТСАМЫН (ПЕЧЕНГА) РАЙОНДОХИ ХИЛЫЕ ТОДОРХОЙЛОН ТОГТООХО СОВЕТСКО-ФИНЛЯНДСКА ХОЛИМОЛ КОМИССИИН СОВЕТСКЭ ДЕЛЕГАЦИ ХЕЛЬСИНКИДЭ ЕРЭБЭ

ХЕЛЬСИНКИ, майн 13. (ТАСС). Петсамын (Печенга) областиин участок дээрэхи СССР ба Финляндиин хоорондохи хилые тодорхойлон тогтоохо советско-финляндска холимол комиссиин советскэ делегаци болбол делегациин түрүүлэгшэ советник А. М. Александров ба делегациин членүүд полковник М. А. Красковец, полковник П. С. Паша, подполковник И. М. Некрасов гэгшэд составтайгаар мүнөөдэр Хельсинкидэ ерэбэ.

Вокзал дээрэ советскэ делегаци халаа Финляндидахи СКК-гэй политическэ советнигэй орлогшонор нүхэд Маевский, Рыбаков болон холимол комиссиин финляндска делегациин членүүд полковник К. Сомерто ба доктор П. Калая гэгшэдээр угтагдаба.

РУМЫНИДА СЭРЭГЭЙ ГЭМТЭНИИЕ СҮҮДЛЭЖЭ БАЙhАН ТУШАА

БУХАРЕСТ, майн 16. (ТАСС). Майн 14-дэ Бухарестдэ сүүдлэгдэжэ эхилhэн сэрэгэй 38 гэмтэнэй хэрэг тушаа зэмэлэлгын акт румынска хэблэлдэ гараа.

Сүүдтэ ороhон генералнууд Мачич ба Трестиоряну гэгшэдэй 1941 ондо Одессэдэ гэмтэ хэрэг тус актын нэгэдэхи хубида хэлэгдэнэ.

Одессэдэ олон зонине саазалан алаха ябадал эмхидхэхэ хэмжээнүүдые абааб гэжэ румынска комендатурын байшанай тэhэрхэдэ үхэhэн генерал Глугоряну гэгшын орондо Одесса городой комендант болоjо ороhон генерал Трестиоряну гэгшэ Бухарестдэ мэдээсэhэн юм. Одессын үйлсэнүүд ба талмайнууд дээгүүр үлгэтдэн ба буудагдан алагдаhан арад зоной үхэдэнүүд бии болоjо эхилээ hэн. Нэгэхэн үглөөгүүр хамтадаа 5.000 шахуу хүнүүд саазалагдаhан байгаа. Румынска жандармнууд болон полици, хэдэн арбан мянгаад хүнүүдые Одесскэ түрмэдэ намнан оруулhан юм. Одессын захаруу, 4 баракатай байhан Дальник гэжэ заставаруу түрмэдэ хаагдагшадые, тэрэ тоодо эхэнэрнүүд, үбгэд ба багашуулые эльгээхэ гэжэ румынска 10-дахи пулемётно батальоной 2-дохи ротодо захиралта ороhон байгаа. Харгыдаа эсэжэ унаhан хүнүүдые жандармнууд тэрэ дары буудажа аладаг hэн. Түрмэhөө баракануудта ошоhон харгы халаа багашуул. эхэнэрнүүд болон дахан хүнүүдые бэе бэеhээнь шаатай байhан юм.

Баракын дэргэдэ түрмэдэ хаагдаhан хүнүүдые бэе бэеhээнь аргамжаар холбон уяжа танкда эсэргүү нүхэруу түлхин унагаагаад, тэрэнэй hүүлээр подполковник Деляну гэгшын захиралтаар буудан алагдаг байгаа. Элэ бандинууд болбол тэдэ хүнүүдые түргэнөөр hалгаахын түлөө 4 барака соо 5.000 гаран хүнүүдые намнан оруулаа hэн. Жандармнууд хадаа тэндэ байhан хүнүүдые тус баракануудай хананuудта хэhэн нүхэнүүдhээ буудажа алаhан байна. Элэ алуурщад өөрынгөө гэм хорын мүр сараае үгы хэхын түлөө тус баракануудта бензин адхажа галдаhан юм. Тэнгэридэ хүрэмэ үндэр дүлэн гараа hэн. Тус баракануудай орой дээрэ галай дүлэн соо зобожо байhан хүнүүд харагдаа hэн. Амяа абаран гараха гэжэ hэдэhэн хүнүүдые жандармнууд буудан алдаг байгаа. Офицернууд халаа сонхонуудые гранатануудаар шэдэhэн юм.

Румынска эзэмдэгшэдэй Черновицидэ хэhэн зэрлиг аашануудтухай саашаа тус акт соо хэлэгдэнэ.

Түрүү трактористнуудай дүршэл

Михаил Новожилов

Энэ хэн бэ?

Наратай сэлмэг үдэр. Увал хадын эбэртэ олон хүн зон урилдан ажаллажа байна. Тэндэшье эндэшье түгэлдэр хүсэтэ тракторнуудай абяан тала дүүрэн сууряатана.

Элээн дунда урдэа Улаан дарсаг зүүhэн колёсно нэгэ трактор хурдан ажалаараа илгарна. Тэрэ трактор хойноо 24 рядтай сеялкэ шэрээд, үрhэ хаяжа ябаа. Билээнэй байhан тарилгын талмайн захада үбгэжөөл нэhанай колхозник тэрэ тракторые угтан хүлеэжэ байба. Энэ үбгэн 60-дахи мешок үрhэ асарба. Үрhөө юулжа хэзд, саашаа тэрэ тракторай ябахадань тэрэ тарилангай талмайн нүгөө захада уhа зээгшэ ерэжэ ябана. Тэндэ үнеэхи «У—2» гэжэ тракторнай минута шахуутай зогсожо байгаад, уhаар умталаад, саашаа баhа ябажал ябана.

Энэ Улаан тугта тракторые жолоодожо ябаhан тиимэ бэрхэ хэнэй хүбүүн хэн гээшэб?

—Энэ Михаил Новожилов гээшэ. Үсэгалдэр тэрэн тухай партиин райкомдо магтан хэлсэжэ байгаа hэн. Мүнөө тэрэ Новожилов бүхы Бурят-Монголой республика дотор алдартай солотой хүн болоо.

Бишыхан Миша Торин дунда hургуулида hуража байхадань, энэ хүбүүн 8—10 жэлhээ иимэ алдартай хүн болохо юм гэжэ хэнэйшье ухаан эйндэ ороогүй юм. Тиихэдэ Миша тоомгүй, хүнэй үгэ дууласагүй байдаг hэн гэхэ. Өөрынь эхэ, Евдокия Ивановнашье ингэжэ хэлэдэг hэн: «Минии Миша яагааш тоомгүйб даа, ямар хүн болохо юм хаб даа». Теэд Мишын эжы абанарынь, багшанарынь ухибүүдые hайнаар hургажа хүмүүжүүлдэг байhан хадань, мүнөө тэрэ Миша хүбүүн 17-той алдартай хүн болоод ябана. Аба Яким, гурбан аханар—Василий, Фёдор, Петр гэгшэдэйнгээ фронт дээрэ ябахадань, тэдэндэ хүдэлмэришэ гараар ингэжэ бэшээ hэн: «Минии түрэлхид. би таанараа дэмжэхэб, бузар нохосуудые hайсал сохигты!»

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭhЭН ТОРИИН МТС-эй ЭРХИМ ТРАКТОРИСТЫН ДҮРШЭЛ

Тангариг ба тодорхой хэрэгүүд

Үнэнтэ дээрээ Михаил болбол өөрынгөө абадаа, өөрынгөө аханартаа тангариглажа хэлэhэн ёhоороол мүнөө ажаллажа байна. Өөрынгөө Эхэ орондо аюулай тохёолдоод байха сагта Михаил хадаа тракторай жолоошо болоjо ороод, сэрэгэй бүхы жэлнүүдтэ шүдаргуу hайнаар тэмсэжэ гараа.

Хүдөө-ажахын ошhон тэрэ машиные шудалжа абаха гээшэнь хямдаханшье хэрэг бэшэ байгаа. Сульфатнада болоhон курсые, мүн үргэhэ нойроо мартажа элдэб олон нэмүүдые уншажа байдагаа мартаагүй. Михаил тэрэ трактористнуудай курсhээ бэеэ хүсээд гаража ерээ hэн. Тиихэдэ трактористын эрхэ оложо, гүрэнэй машина даааха, колхозой газар эдэлхэ найдабари бэсдээ олоhон бэлэй.

Түрүүшын жэл

1943 оной хабар тракторай руль эгээн түрүүшынхеэ барhан байна. «Анханда нэгэ бата хүндэ шэнги байгша hэн, залуудаад тиигшэ hэн гү, али үзэhэн юумэнин үдэр бүриин ажалтай үгээ эйлголсодоггүй юм hэн гү» гэжэ ойлгоогүй хэбэртэйгэй болоод Михаил хөөрэнэ. Үнэнтэ дээрээ хайшаа байгааб гэхэдэ, 19-дэхи номерой «У—2» трактор нэгэ хэды мүр хээд, тэнхээгээ баража байшаhан юм. Михаил Новожилов тэрэ тракторай хажуудаа ерэжэ хараад, hураhанайнгаа ёhоор шалгажа үзөөд, «энэ машина хүдэлжэ шадаха, энээнине бэедээ даажа абанаб» гэжэ нүхэдтөө хэлэhэн бэлэй. Ингэжэ хэлэхэдэнь зарим зон этигэлгүйшэгөөр хандаhан байха. Гэбэшье нэгэ хэды хоноод байхада энэ трактор эдэгэжэ болоод, торон тогтонгүй ябажа эхилээ. Михаил Новожилов энэ машинаараа 1943 ондо хүдэлөө, 1944 ондо хүдэлөө. Энэ хабар тэрэ трактор дээрээ хүдэлжэ, майн 10 хүртэр бүхэли жэлэйнгээ түсэбые бүрин дүүргээд байна.

Түрүүшынгээ жэлдэ Новожиловай тэрэ трактор зундаа, намартаа hэтэ хүдэлжэ гараhан юм. Үбэлыншье үлэжэ хожомтоhон колхозуудта тарияа сохижо үнгэрhэн бэлэй.

Удаахи жэлдэ залуу тракторист жэшээтэ hайнаар хүдэлмэрилдэг болоо. Зарим үдэрнүүдтэ 2—3 нормо үгэгшэ hэн. Теэд тэрэ бүтээсэ хадаа үргэлжэдөө хэдэн hарын бэшэ, харин хэдэхэн хоногой хүдэлмэриинь дүн болоод лэ дүүрэдэг бэлэй. Тэрэ жэлдэ Михаил Новожилов өөрынгөө нүхэр Сергеевые туhалагша болгожо абаад, намар болтор hургажа бэлдэhэн байна. Мүнөө тэрэ Сергеев ганцаараа хүдэлхэ эрхэ олонхой.

Амжалтын, алдар солын замаар...

Энэ жэлэй хабарhаа хойшо Михаил Новожилов баярлама ехэ бүтээсэ харуулаа. Өөрынгөө ажалай үрэ дүнгээр бүхы республикын үндэр ехэ рекордын орой хяра дээрэ гаража байна гэхэдэ болоно. Арбан наймахан үдэрэй турша соо бүхы жэлэйнгээ түсэбые бүрин дүүргэжэ, 114.5 га хахалаад байна. Тэрэнэй үдэр бүриин бүтээсэ 5 ба дээшэншье гектар байха юм. Тиихэдэ үдэрэйнь нормо 2.5 гектар. Апрелиин hүүл ба майн эхин багта. Улаан Армиин шиидхэхы шанартай илалтануудые түйлажа байха үедэ үдэртөө 10—11 хүртэшье гектар хахалдаг байгаа. Новожилов муу хахалаа гэжэ хэншье хэлэдэггүй. Хахалhанайнь гүнзэгы—20—22 сантиметр болодог.

Михаил Новожиловай эдэ рекордно hайн бүтээсэнүүд хадаа, hайнаар оролдоод хүдэлөөд байхада ямаршье трактор түсэбөө гансахан дүүргэхэ бэшэ, харин холо үлүүлэн дүүргэжэ шадаха юм байна гэжэ харуулжа үгэнэ.

Дүй-дүршэлэйнь нюуса юун бэ?

Михаил Новожилов эдэ амжалтануудые хайшан гэжэ түйланаб? «Эгээ онсо шухалань юуб гэхэдэ, трактораа ходо бэлэн бүтэн байлгаха хэрэгтэй, бэшэниинь трактористнуудhаа өөhэдhөөнь дулдыдаха юм» гэжэ Новожилов хөөрэнэ.

Трактораа ходо бэлэн байлгахын, өөрынгөө дурын ёhоор хэрэглэхын тулада техническэ харууhалгын заабаринуудые тон наринаар сахидаг байна. Тиигээд байхада трактор ехэ бүтээсэ үгэжэ шададаг. горючи түлишэ гамнажа арбилжа шададаг, эсэстээ болхэдоо тэрэнине эдлэхэ саг hунадаг байха юм.

Техническэ харууhалга гансахан үглөөгүүр бэшэ, мүн үдэшэлэн. нара орохоhоо урид хэжэ дүүргэдэг байна. Тиимэ харууhалга хэхын тулада нүхэр Новожилов тон анхаралтайгаар хандадаг юм. Тэрэ хүдэлмэрине ехэнхидээ өөрөө хэдэг. хааяа өөрынгөө туhалагша Иванда, прицепщигтээ, заправщигтаа найдадаг. Техническэ харууhалгын нэгэ. хоёр ба гурба номернууд эгээ шиидхэхы шанартай юм. Тиимэ дээрэhээ тэрэнине дүүргэхын түлөө шухала анхаралаа табидаг байна.

Юу хэнэб гэхэдэ. шүрэбүүдыень шалгана. картер сооhи тоhо үзэнэ. воздухоочистителине hэлгэнэ, тоhодоно. Гурба-дурбан гектар хахалаад лэ борозда соогоо заправка хэдэг байха юм. «Техническэ харууhалгын бүхы заабаринуудые нарин нягтаар сахяад байгаа hаа тракторай хүдэлмэрилхэ үедэ ямаршье абаари hаад болодоггүй юм» гэжэ нүхэр Новожилов өөрынгөө дүй дүршэл дээрэhээ баримталан хэлэнэ.

Энэ хабар аяар 187 килограмм горючи арбилба. Энээнине трактораа ээп ёhоор харууhалhанай ашаар, карбюраторые hайнаар тааруулжа табиhанай, амhартануудаа сэбэр hайн байлгадагай ба заправка хэхэдээ нэгэшье дуhал горючи адхадаггүйн ашаар түйлаба гээшэ.

Михаил Новожиловай хүдэлмэрилжэ байхада минута бүхэниинь тоотой. Тэндэ. полевой стан ошожо эдеэлхэ зайгүй юм. Тэрэнэй эдеэ хоолынь, трактоайнь түлишэ уhа гэхэ мэтые—бултыень хүдэлжэ байhан газартань, поли дээрэнь асаржа үгэдэг байна.

Гурбан жэлэй түсэбэй түлөө

Алдарта энэ тракторист жэлэйнгээ түсэбые сум дүүргээд байхадаа. 1945 он соо гурбан жэлэй түсэб дүүргэхэб гэhэн уялга абаа. Энэ ехэ уялгаяа дүүргэхын түлөө мүнөө зэримгой шангаар хүдэлмэрилжэ байна. Саашанхи үдэрнүүд Михаил Новожиловай хүдэлмэридэ шэнэ бүтээсэнүүдые асаржа, нэрэ солыень бүхы республика, бүхы Советскэ Союз соо алдаршуулха байhандань найдая.

Д. ЛУБСАНОВ

Кировэй нэрэмжэтэ колхоз,
Торгчин аймаг.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ. ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7.89, сельского хозяйства—6.03, писем и переводов—6.03 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв).

—00355. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500.